

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Verslag van de vergadering van de Commissiewerkgroep POPs in Food

Datum : **18 september 2020, via videoverbinding**
Commissie en EURL : **aanwezig**
Ned. Delegatie : **Nikki Emmerik (VWS)**
Astrid Bulder (RIVM)
Georgina van den Berg (NVWA)
Martien Spanjer (NVWA)

Agenda

1. Scientific opinion of the Panel on Contaminants in the Food Chain on risks for animal and human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food

EFSA presenteert de definitieve opinie 'Risk to human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food'. Het is een uitgebreidere opinie dan die van 2018, die alleen over PFOS en PFOA ging, en waarin vanwege wetenschappelijke onzekerheden voorlopige gezondheidskunde grenswaarden afgeleid voor PFOS en PFOA. EFSA heeft in de huidige opinie een TWI (Tolerable Weekly Intake) afgeleid van 4,4 nanogram/kilogram lichaamsgewicht per week. Deze TWI geldt voor PFOA, PFNA, PFHxS en PFOS samen, waarbij aangenomen wordt dat deze 4PFAS even toxisch zijn. EFSA concludeert dat PFAS nadelige effecten kunnen hebben op het immuunsysteem, er is mindere reactie op de vaccinatie. Dit zou het risico op ziekten kunnen vergroten. EFSA heeft daarom de TWI op deze effecten gebaseerd. EFSA geeft aan dat andere nadelige gezondheidseffecten van PFAS niet worden verwacht bij een inname lager dan de TWI. Op basis van de berekende inname van PFAS via voedsel, concludeert EFSA dat een deel van de Europese bevolking meer binnenkrijgt dan de TWI. Dit betreft vooral jonge kinderen, maar het geldt ook een deel van de volwassenen. Zij zien dit ook terug in de PFAS concentraties die gemeten zijn in bloed van mensen in Europa. EFSA heeft aangegeven dat dit een reden tot zorg is.

De CIE geeft aan dat de 4PFAS voor zo'n 45% bijdragen aan de inname van PFAS. Daarnaast zijn er volgens de EFSA opinie nog twee andere PFAS (PFBA en PFHxA) die ook zo'n 30% aan de inname bijdragen. Ook geeft EFSA als aanbeveling om alle PFAS te meten. CIE vraagt zich af hoe dan de nieuwe metingen voor alle PFAS te vergelijken met de HBGV voor de 4PFAS. EFSA geeft aan dat het in ieder geval belangrijk is de resultaten van de individuele PFAS te hebben voor vergelijking met de TWI. EURL geeft aan dat er in ieder geval geen problemen zijn om ook de twee PFAS te meten, dat zijn in principe dezelfde analyses. CIE geeft aan dat de twee PFBA en PFHxA wel een ander toxicologisch profiel hebben.

Een lidstaat vraagt of we op basis van deze uitslag niet meer immuuneffecten in de populatie zouden moeten zien. EFSA geeft aan dat het moeilijk is om deze effecten in de populatie te zien. Het kritische effect waarop de TWI is gebaseerd, is wel een waargenomen effect in de populatie.

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

**Regulier Overleg
Warenwet**

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

T 070 340 7911
F 070 340 5554
www.rijksoverheid.nl

Dossierhouder

Nikki Emmerik
ne.emmerik@minvws.nl
T 070 340 xxxx

Ons kenmerk

Verslag CWG Persistente
Organische Contaminanten
d.d. 18-9-2020

Secretariaat ROW

[dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)

www.row-minvws.nl

Een lidstaat vraagt of de bloedwaarde van 17,5 nanogram/ml in bloed (gebruikte BMDL10 voor immuuneffecten) als een referentiepunt gebruikt kan worden om interne blootstelling van de populatie te beoordelen. EFSA geeft aan dat dit punt gerelateerd is aan effecten in kleine kinderen en dat er naar de hele curve gekeken zou moeten worden om tot een goed intern referentiepunt te komen.

CIE wil kijken hoe verder te gaan. PFAS zal een grote rol hebben in de nieuwe EU-strategie voor chemicaliën. Daarbij moeten we ook kijken naar maatregelen in voedsel, en dan naar welke PFAS we zullen reguleren en in welke voedselcategorieën. Vis, vlees, groenten en fruit en ei(producten) geven de belangrijkste bijdrage aan de blootstelling, en daarom moet er ook naar diervoeder gekeken worden. In eerste instantie zullen maatregelen gezet worden voor die PFAS waar de TWI voor geldt. Maar in drinkwater kijken ze ook naar totaal PFAS. Er zal gekeken worden of van die aanpak iets te leren valt, vooral gezien de andere belangrijke PFAS in de blootstelling.

Een lidstaat vraagt of de Aanbeveling voor Monitoring 2010/161/EU aangepast kan gaan worden. De CIE geeft aan dat dat inderdaad moet gaan gebeuren want er is een hoop nieuwe informatie. Een lidstaat vraagt of voedselcontactmaterialen (VCM) meegenomen zouden moeten worden in de Aanbeveling. De CIE geeft aan dat uit de EFSA opinie blijkt dat VCM geen belangrijke bron van inname zijn. Dat is dus een andere situatie dan Aanbeveling 2017/84 voor minerale oliën, waar duidelijk was dat VCM een duidelijke bron was. Als we brononderzoek in de Aanbeveling meenemen dan kunnen de VCM echter wel opgenomen worden. Een lidstaat geeft aan dat vanuit de VS duidelijk is dat papierverpakkingen een probleem kunnen zijn. Een Aanbeveling voor Monitoring zou wel aanvullend zijn op ML's. CIE geeft op vraag van een lidstaat aan dat zachtere limieten, zoals AL's of IL's, ook een mogelijkheid zijn. CIE geeft aan dat dat van de discussie en data afhangt.

2. Information on the request to EFSA to provide a scientific opinion on the risks for animal and human health related to the presence of polychlorinated naphthalenes (PCNs) in feed and food

Op basis van de discussie tijdens de vorige vergadering is een verzoek aan EFSA verstuurd om een risicobeoordeling over gechloreerde naftalenen (PCN's) uit te voeren, met als deadline eind 2022. In de EFSA database zitten niet veel data over PCN's, dus CIE doet de oproep om beschikbare data in te sturen. De PCN's zijn ook opgenomen in de continue EFSA Call for data voor contaminanten.

3. Congener pattern profiling dioxins and PCBs: a tool to identify sources of contamination

Op verzoek van een lidstaat geeft EURL een demonstratie van de tool om congenerpatronen van dioxinen en PCB's in diervoeder en voedsel te herleiden tot contaminatiebronnen. Er zijn 296 patronen in de tool beschikbaar voor verschillende bronnen. Patronen kunnen vergeleken worden op individuele gehalten maar ook op TEQ-gehalten. EURL geeft aan dat er wel expertise en training nodig is om de tool te kunnen gebruiken, maar dat het desondanks veel kan bijdragen aan opsporing van contaminatiebronnen.

CIE geeft aan dat patronen in diervoeder kunnen veranderen door metabolisme en dat er in dierlijke producten dan een ander patroon wordt aangetroffen. EURL geeft aan dat je de patronen van dezelfde bronnen in verschillende matrices kunt vergelijken. Het is alleen niet mogelijk om een patroon in bv. vlees, te herleiden naar een bron in diervoeder. EURL voegt alleen patronen toe die door anderen zijn gevonden, dus de tool kan aangevuld worden. Alle deelnemers aan de training van het EURL heeft toegang tot de database, maar als een land geen ervaring heeft dan kan het EURL op verzoek helpen in het identificeren van bronnen aan de hand van een gevonden congenerpatroon.

4. Exchange of views with EFSA to perform a risk-benefit assessment of fish consumption in relation to the presence of dioxins and dioxin-like PCBs and this in context with the presence of other contaminants in fish (such as methylmercury, perfluoroalkyl substances (PFAS) and brominated flame retardants)

Aan EFSA is het verzoek gedaan om een risk-benefit analyse te doen voor visconsumptie. Dit komt mede voort uit de dioxine opinie, met een aanbeveling om niet alleen naar dioxinen in vis te kijken maar ook andere contaminanten. Hierbij speelt ook nog de kwestie van de herziening van de dioxine TEF factoren door de WHO, de risk-benefit analyse kan pas afgemaakt worden als dit afgerond is. EFSA overlegt graag met de lidstaten over een afbakening van de analyse, en wil gedurende het traject ook vaak terugkoppelen over hoe het ervoor staat. De resultaten moeten bruikbaar zijn om goede ondersteuning te bieden voor consumptieadvies, ze moeten bruikbaar zijn. Als er meer contaminanten bekeken worden en ook nutriënten, dan wordt het werk steeds groter. We moeten dan mogelijk ook de innamenberekening herzien van de dioxinen als TEF's herzien zijn. EFSA geeft aan de DRV's van de nutriënten al herzien te hebben en die als basis voor de evaluatie te gebruiken. Hierin zijn de nieuwste studies over de positieve effecten al meegenomen. EFSA stelt voor om simpel te starten met het uitrekenen van consumptiescenario's.

Een lidstaat geeft aan op basis van de nieuwe TWI voor dioxinen al een scenario analyse gedaan te hebben, met de gezondheidseffecten van vis die eerder zijn vastgesteld. Daarbij is gekeken hoeveel vis gegeten moet worden om de positieve effecten te krijgen, terwijl onder de geldende gezondheidskundige grenswaarde voor dioxine te blijven. Dat kan iedere lidstaat zelf doen. Daaruit kwam dat de vette vis bijna niet meer te eten is. De opinies zouden daarom ook in perspectief gezet moeten worden, bv. dioxinen alleen effecten voor sperma, PFAS alleen voor specifieke subpopulaties. De lidstaat geeft aan dat een vergelijking gemaakt moet worden tussen de voordelen van wel vis eten versus de risico's van geen vis eten en de risico's van de contaminanten. Een ander lidstaat geeft aan dat er informatie per vissoort nodig is, aangezien consumptieadvies per soort uitgebracht wordt.

Voor de op te nemen contaminanten blijken op basis van de nieuwe opinie de PFAS relevant. Daarnaast de eerder meegenomen dioxinen/PCB's en kwik. Nederland geeft aan dat het belangrijk is om van de meest recente informatie uit te gaan, en vraagt zich daarom af of in de analyse ook opnieuw naar de voordelen van PuFA's en andere nutriënten gekeken zou moeten worden. EFSA geeft aan dat dat te veel werk zou zijn omdat dan alle DRV's herzien zouden moeten worden en daarom van de huidige DRV's te willen uitgaan. Een lidstaat vraagt zich af of het werk verlicht kan worden door op dit onderwerp samen te werken met de nationale instituten.

EFSA geeft aan dat er een compromis gekozen moet worden. Als de analyse verder moet gaan dan alleen scenario's, dan is een langere tijd nodig. Ook geeft de CIE aan dat de benodigde tijd in de gaten gehouden moet worden, niet alles kan gedaan worden. Soms is data niet beschikbaar of het is te veel werk om complexe analyses te doen. In de komende maanden zal een plan van aanpak gedeeld worden om verder af te stemmen. CIE stelt voor dit een standaard agendapunt te maken voor de werkgroep.

5. Discussion on the review of the maximum levels for dioxins and dioxin-like PCBs (dioxins, sum of dioxins and dioxin-like PCBs, dioxin-like PCBs)

Drie weken geleden hebben EFSA en WHO overlegd over de herziening van de dioxinen-TEF's. Deze herziening zou dit jaar uitgevoerd worden. Door WHO is aangegeven dat dit werk ook op de agenda staat omdat de dioxinen en DL-PCB's op de prioriteitenlijst van CCCF voor JECFA staan. Voor een toekomstige evaluatie is afgesproken dat JECFA zoveel mogelijk gebruik zal maken van de EFSA evaluatie van dioxinen in 2015-2018. Maar er zijn ook andere prioriteiten en vanwege Corona heeft WHO vertraging opgelopen. Daarbij zijn virtuele overleggen over dit onderwerp

minder efficiënt dan fysieke overleggen, dus als deze situatie voortduurt is er meer tijd nodig. Vanaf medio 2021 gaat WHO beginnen met de voorbereiding voor de herziening, met de bedoeling om deze eind 2022 af te ronden. De nieuwe TEF's zullen kort daarna beschikbaar. Dat is een stuk later dan eerder voorzien. Voor de discussie over de ML's kan wel alvast naar de nieuwe categorieën gekeken worden op basis van de huidige TEF-waarden, die dan een kleinere aanpassing nodig hebben van de bestaande wetgeving. Dit kan gedaan worden in de context van de recast. Ook het bijwerken van de Aanbeveling van Monitoring kan alvast gedaan worden. De algehele aanpassing met gebruik van de nieuwe TEF-waarden kan dan na 2022 plaatsvinden. Een grote herziening die nu uitgevoerd zou worden, zal waarschijnlijk in 2022 uitlopen. CIE heeft EFSA al gewaarschuwd om klaar te staan met alle data zodat de omzetting naar nieuwe TEQ's kan plaatsvinden zodra de TEF-waarden beschikbaar zijn. Op basis van contacten met WHO kunnen de voorbereidingen misschien al eerder plaatsvinden.

6. Any Other Business

Er is een notificatie van een product voor speciale medische doeleinden op basis van borstvoeding. Een lidstaat vraagt zich af hoe dit product te classificeren. Deze discussie is ook in de CWG Novel Foods aangekaart. Het is echter de vraag aan welke contaminatienorm dit product moet voldoen. CIE geeft aan dat deze producten een speciaal medicinaal doel hebben, het is borstvoeding.

Omdat het een kostbaar product is en het een gezondheidseffect veroorzaakt, zou het uitgezonderd kunnen worden van de VO 1881/2006. Nederland geeft aan dat hier ook ethische overwegingen spelen, het verkopen van humane producten. Een lidstaat geeft aan gevallen te kennen waar dit product niet als voedsel gezien wordt of zelfs als dierlijk product. Wellicht is het beter om de categorie 'Foods for infants and young children' te definiëren als van plantaardige of dierlijke oorsprong. Dan valt borstvoeding daar automatisch buiten. Wel ziet een andere lidstaat dit als een hoog risicoproduct vanwege microbiologische gevaren. In ieder geval wijst de discussie uit dat dit product mogelijk niet onder de bestaande categorieën in de contaminantenwetgeving moet vallen. Dit zal verder bediscussieerd moeten worden, mogelijk in andere commissiewerkgroepen.

Den Haag, november 2020